

Alapoktatási intézményrendszer: intézménytípusok

A romániai magyar alapoktatási intézmények alatt a felsőfokú intézmény előtti oktatási intézmények rendszerét értjük, amely koréveknek megfelelően több oktatási nevelési szint és forma szerint strukturálódik.

Korévek	Nevelési, oktatási szint	Megjegyzések
0–3 év között	Bölcsőde	nem kötelező
3-6 év között	Óvoda	nem kötelező
6 éves kortól	Elemi oktatás – előkészítő osztály és 1-4. Osztály	kötelező
10 éves kortól	Alsó középfokú oktatás (románul <i>gimnaziu</i>) – 5-8 osztály	kötelező
14 éves kortól	Felső középfokú oktatás	a 9. és a 10. osztály kötelező (18 éves korig)
	Líceum (románul <i>liceu</i>) <ul style="list-style-type: none"> • elméleti szakágazat – 9–12. osztály) • speciális szakmai szakágazat – 9–12./13. osztály • technológiai szakágazat – 9–13. Osztály 	
	Szakoktatás – 9–11. Osztály	
Nem korhoz kötött	Kisegítő speciális iskola, más, egyetem előtti oktatáshoz kapcsolódó intézmény (módszertani központok, tanulók háza, stb.)	

Oktatási helyszín és intézmény. Jogi és szervezeti besorolások

A nyilvántartás regisztrációs egysége az oktatási helyszín. A tulajdonformától, illetve attól függetlenül, hogy egy adott oktatási helyszín önálló vagy mellé/alárendelt oktatási intézmények szintjén történik

A kisegítő (és néhány más speciális oktatási intézménytípus) kivételével az alapoktatás területi alapon, közigazgatási egységek (községek, városok, municípiumok/ megyei jogú városok) szintjén szervezett. Vagyis (legalábbis elvben, persze a demográfiai valóságokat figyelembe vételével) minden helyi közigazgatási egységben legalább egy, önálló jogi személyiséggel rendelkező oktatási intézmény működhet. (Persze, a gyermekszám függvényében akár több is.)

Egy ilyen, önálló jogi személyiséggel bíró közoktatási intézmény magába foglalhat több, intézményes térként többnyire jól elkülönülő, oktatási helyszínt is. Például egy községközpontban működő, önálló jogi személyiséggel rendelkező intézményhez tartozhat egy szomszédos faluban működő óvoda, esetleg egy ugyancsak a községközpontban, de a település másik végén működő elemi iskola. Ezekben az intézményekben egy vagy több (többnyire óvodai és elemi) nevelési szinten szervezett oktatás folyik. A román oktatási hálózaton belül különálló és mellérendelt szerkezeti egységként (structură școlară arondată) vannak nyilvántartva, mivel nem felelnek meg azoknak a törvény által előírt (mindenekelőtt létszámbéli) feltételeknek ahhoz, hogy jogi értelemben vett önálló szervezetként, különálló költségvetési egységként, működhessenek. Ezeket a funkciókat a jogi személyiséggel rendelkező (ebben a vonatkozásban fölérendelt) intézmény látja el.

Tehát egy adott oktatási intézmény több elkülönülő oktatási helyszínen működő egységből állhat, amelyből csak egy egység gyakorolja a jogi személyiséggel járó legfontosabb hatáskört: a költségvetés kezelését.

A leltározás során, a fentebbieknek megfelelően különbséget teszünk a két típusú jogi státusú oktatási helyszín között

1. Önálló oktatási intézmény – jogi személyiséggel rendelkező intézmény
2. Mellérendelt oktatási helyszín – jogi személyiséggel nem rendelkező, mellérendelt oktatási intézmény.

Ugyanígy, a tulajdonforma alapján, különbséget teszünk a köz (állami)- és magánintézmények (egyházi, alapítványi fenntartású, gazdasági szervezetként működő oktatási intézmények) között.

Magyar jellegű oktatási intézmények szervezeti önállósága

Az oktatási helyszínek magyar jellegét az oktatási helyszín oktatási nyelve alapján határozzuk meg:

1. kizárólag **magyar nyelvű oktatási helyszín**.
2. a magyar nyelven kívül más nyelven is történő, azaz **vegyes tannyelvű oktatási helyszín**.

Természetesen, a több oktatási helyszínnel működő intézmények esetében, az intézményi hálózat tannyelvi összetételének megfelelően megkülönböztetjük a:

1. magyar nyelvű oktatási helyszín, amely kizárólag **magyar nyelvű intézményi hálózaton belülműködik**.
2. magyar nyelvű oktatási helyszín, amely vegyes tannyelvű intézményi hálózaton belül működik (**magyar tannyelvű helyszín vegyes tannyelvű intézményen belül**)
3. **vegyes tannyelvű oktatási helyszín és intézményi hálózat** (értelemszerűen ez vegyes tannyelvű intézményi hálózatot jelent)

Adatforrások, módszertani eljárások

Az óvodai hálózat adatbázisának kiindulópontját a román kormány adatportálján elérhető nyilvános adatbázisok képezik: (<http://data.gov.ro/organization/men>) a *Rețeaua școlară a unităților de învățământ 2017-2018* illetve *Rețea școlară specializări 2017-2018*. Ezek tartalmazzák az intézmények elérhetőségét, az oktatási helyszínek jogi státusát és tulajdonformáját. Viszont nem nyújtanak semmilyen közvetlenül hasznosítható információt az oktatási nyelvre vonatkozóan.

Az oktatási nyelvre vonatkozó hiányzó adatokat a 2017-2018-as, éves beiskolázási tervből pótoltuk (*Plan de școlarizare pentru nivelurile de învățământ Antepreșcolar și Preșcolar, an școlar 2018-2019*)

Az óvodák elérhetőségei, vagyis postacíme, telefonszáma, fax-száma, e-mail címe, amint azt említettük, az alapadatbázis részét képezte, viszont a honlapok begyűjtése utólag történt. Minden esetben az oktatási helyszínek hivatalos honlapja, ennek hiányában Facebook profilja szerepel, ha pedig nincs, akkor a fölérendelt oktatási intézményé.

Az óvodák magyar elnevezésének begyűjtése az interneten elérhető hivatalos források figyelembe vételével történt, az oktatási helyszínek hivatalos honlapja, sajtócikkek, publikációk alapján.

Az adatgyűjtés érvényessége és a bemutatott adatok problematikus vonatkozásai

Az oktatási helyszínekre vonatkozó adatok a 2017-2018-as tanévre vonatkoznak. A kiinduló, oktatási helyszínekre vonatkozó adatbázis teljesnek tekintettük, nem vizsgáltuk felül ezt a vonatkozást. Emellett a beiskolázási terv tulajdonképpen a meghirdetett magyar helyek számát tükrözi és előfordulhat olyan eset, hogy a tervezett helyeket nem töltötték be elegendő számban ahhoz, hogy egyes oktatási helyszíneken ténylegesen beinduljon a magyar nyelvű oktatás. Az eredeti, kormányzati forrásokból átvett adatbázis esetleges hiányosságait nem állt módunkban korrigálni. Ugyanígy a benne szereplő adatok helyességét és pontosságát sem állt módunkban szisztematikusan felülvizsgálni.